

φυλακὴν. Πιστεύω ὅτι ἐπρονόησας τί ἔχεις νὰ πράξῃς, ὅταν θὰ ἔλθωσι νὰ σὲ συλλάβωσιν, ὡς εὐπρεπὴς ἔστι νὰ με εἰδοποιήσῃ ὁ κύριος οὗτος. — Καί ταῦτα λέγων, τῷ ἐδείκνυεν ἐπιστολὴν ἠνεωγμένην ἐπὶ τῆς ἐστίας. — Μεταξὺ τῶν πλουσίων σου φίλων ὑπάρχουσι βεβαίως αἱ ἔχοντες τὴν ἀφοσίωσιν νὰ πληρώσωσι διὰ νὰ μὴ φυλακισθῇς.

— Δὲν γνωρίζω ἀνένα ὅστις νὰ δύναται... ἐψιθύρισεν ὁ Σωσθένης, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ περατώσῃ τὸν λόγον του, τόσον τὸν ἐτρόμαξε τοῦ πατρὸς του τὸ σοβαρὸν ἦθος.

— Τόσῳ τὸ χειρότερον, εἶπεν ὁ Κ. Ρενεκούρ, διότι παρ' ἐμοῦ τίποτε δὲν πρέπει νὰ περιμένῃς. Κακῶς ποιήσας ἐνέδωκα πολλάκις νὰ πληρώτῃ ἡ μήτηρ σου ὅλας τὰς ἀφοσίωσας σου ἐκ τῶν οικονομιῶν τῆς. Τοῦτο σ' ἐνεθάρρυνεν εἰς τὴν ἀταπὸν σου διαγωγὴν. Ἀλλὰ τὸ λάθος τοῦτο δὲν θὰ τὸ ἐπαναλάβω, οὔτε ἔχω ὄρεξιν νὰ θυσιάσω εἰς τὰ χρέη σου τὴν προίκα τῆς ἀδελφῆς σου. Ἀφ' οὗ λοιπὸν δὲν ἠμπορεῖς νὰ κανονίζῃς τὰς δαπάνας σου κατὰ τὴν μικρότητα τῆς περιουσίας μας, ἀφ' οὗ θέλεις διασκεδάσεις δαπανηρὰς, πολυτέλειαν ἢ ἐστέρουμην ἐπὶ νεότητός μου, ζῆτει ἀλλαχοῦ πόρους διὰ τὰς δαπάνας σου, καὶ πρὸ πάντων ἀπάλλαξον με τῆς δυσαρρεσκείας του νὰ βλέπω δικαστικούς κλητῆρας εἰς τὴν οἰκίαν μου.

Κατὰ τὴν ἀρχὴν τῶν λόγων τούτων, συγκεινημένος ὁ Σωσθένης καὶ μεταμελοῦμενος μέχρι τινος, ἦν ἔτοιμος νὰ ζητήτῃ συγγνώμην παρὰ τοῦ πατρὸς του, καὶ νὰ τῷ ὑποσχεθῇ πληρεστάτην ὑποταγὴν εἰς τὰ νεύματά του, ἂν ἤθελε νὰ δειχθῇ ἐπιεικὴς πρὸς αὐτόν, καὶ νὰ τὸν βοηθήτῃ εἰς τὸν προκείμενον κίνδυνον. Ἀλλ' ὅταν τῷ ἐφάνη ὅτι αἱ τελευταῖαι λέξεις τῷ ἐπέταττον νὰ ἐξέλθῃ τῆς πατριῆς οἰκίας, ἡ ὑπερηφάνειά του ἐξανέστη καὶ ὑπερίσχυσε τῶν λοιπῶν αἰσθημάτων του, καὶ λησμονῶν τῆς θέσεώς του τὸ ἐπικίνδυνον, ἀπεκρίθη ἀδιστακτικῶς καὶ σχεδὸν αὐθαδῶς, ὅτι θέλει πράξῃ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πατρὸς του, οὐδὲ θέλει τοῦ λοιποῦ τῷ δίδει τὴν ἐνόχλησιν νὰ φροντίζῃ περὶ αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης, ὡς μὴ ἔχων τί ἄλλο νὰ προσθέσῃ μετὰ τοιαύτην ἐνδείξιν εὐπειθείας.

Ἄμα δ' ἐξῆλθε διὰ τῆς μεγάλης θύρας, εἰσῆλθε δὲ ἄλλης μικρᾶς ἢ δυστυχῆς μητῆρ, ἣτις ἀνυπομόνως περιέμενε τὸ τέλος τούτου τοῦ διαλόγου. Μαθούσα δὲ παρὰ τοῦ ἀνδρός τῆς τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ Σωσθένης, ἀνέκραξε μετ' ἀπελπισίας.

— Φεῦ! ὁ ἄθλιος! Ὁ αὐτοχειρισθῆ.

— Πεντάπασιν! εἶπεν ὁ πρόεδρος. Διασκεδάζει τόσον εἰς τὴν ζωὴν, ὥστε δὲν ἔχει ὄρεξιν νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ. Ἀλλ' ἔχει ἀνάγκην καλοῦ μαθήματος. Ἄφες τὸν νὰ ὑποφέρῃ ὀλίγον διὰ τὰς ἀνοκσίας του, καὶ νὰ σκερθῇ σπουδαίως περὶ τῶν μέσων τῆς ἀπαλλαγῆς του. Ἄλλως θὰ μετανοῆς ποτὲ ὅτι ἐγίνες αἰτία τῆς καταστροφῆς καὶ τῆς ἀτιμίας του.

— Ἀλλὰ τί θὰ γίνῃ; ἔλεγεν ἡ φιλόστοργος μήτηρ. Δὲν ἐδυνάμεθα νὰ δώσωμεν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ

Δουκὸς Γενεβιέρα τὴν ἀπαιτουμένην ποσότητα πρὸς λύτρωσιν τοῦ Σωσθένης, καὶ νὰ τὸν παρακαλέσωμεν νὰ προσποιηθῇ ὅτι τῷ τὴν δίδει ὡς δάνειον ἐκ μέρους τοῦ Δουκὸς;

— Ὁ Ἀνατόλιος θὰ μᾶς προδώσῃ ἀμέσως, εἶπεν ὁ Πρόεδρος. Τοῦ Σωσθένης τὸ συμφέρον ταυτίζεται μετὰ τοῦ συμφέροντος ὅλων τῶν ἀσώτων υἱῶν. Ἄν δὲν τὸν ἀφήσωμεν νὰ συλληφθῇ ὑπὸ τῶν κλητῆρων, νὰ αἰσθανθῇ ὅλους τοὺς ἀγῶνας τῆς θέσεως εἰς ἣν ἐξ ἀφοσίωσιν ἐτέθη, δὲν θέλει ποτὲ ἐννοήτῃ ποία τύχη τὸν περιμένει ἂν ἐμμεῖνη εἰς τὴν διαγωγὴν του, καὶ θέλει δράμει κατ' εὐθείαν εἰς τὴν καταστροφὴν του.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΟΛΥΜΠΙΑ

Τοῦ 1859.

— 000 —

Ἄνθρωπος ἐξ ἐκείνων οἵτινες τιμῶσι τὴν Ἑλλάδα διὰ τοῦ μεγάλου καὶ πεφωτισμένου αὐτῶν πατριωτισμοῦ, ὁ Εὐαγγελὸς Ζάππας, ταγματάρχης τῆς φάλαγγος, ἐπίσημον ἀποκτησάμενος περιουσίαν διὰ τῆς ἀτομικῆς ἱκανότητός του, ἀπεφάσισε μετ' ἐλευθεριότητος ἀνωτέρας παντὸς ἐπαίνου, ν' ἀφιερῶσιν τὸ μέγιστον αὐτῆς μέρος πρὸς ἀγαθὸν τῆς πατρίδος, καὶ συνέλαβε τὴν μεγαλεπήβολον καὶ γενεσιουργὸν ἰδέαν, νὰ συστήτῃ ἰδίᾳ δαπάνῃ πενταετηρικοὺς διαγωνισμοὺς πάσης τῆς ἐθνικῆς δραστηριότητος. Τινὲς, ὡς ὁ τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα πολυλάκις μὲν διαστρέφων, πάντοτε δὲ κακίζων ἀνταποκριτῆς τοῦ ἐν Βελγίῳ Βορρέ, ἔψεξε τὸ ὄνομα τῶν Ὀλυμπίων, ὡς ὄνομα μέγα ἐν τῇ ἀρχαιότητι εἰς πρᾶγμα μικρὸν παρ' ἡμῖν ἀποδοθὲν, μὴ σκερθεῖς ὅτι κατὰ τὸν συλλογισμόν του οὔτε τὸ ὄνομα τῶν περιδοῶν Ἀθηνῶν ἔπρεπε νὰ μένη εἰς τὴν ἀνοικοδομουμένην καὶ ἐτι μικρὰν πόλιν ἡμῶν, οὔτε τὸ πολύκροτον τῆς Ἑλλάδος ὄνομα εἰς τὰς ὀλίγας ἐπαρχίας τὰς ἀποτελοῦσας τὸ βασιλεῖον ταῦτα τὴν σήμερον. Ὡς τὰ ἀρχαῖα Ὀλύμπια ἦσαν ἡ ἐπίδειξις τῆς σωματικῆς κυρίως δυνάμεως, ἣτις ἦν τῶν πελαίων κοινωνιῶν τὸ ἐγκύχημα, οὕτως εἰσὶ τὰ νῦν προωρισμένα εἰς κατὰδειξιν καὶ ἐκτίμησιν τῶν διανοητικῶν καὶ παραγωγικῶν τοῦ ἔθνους δυνάμεων, αἵτινες ἐν τοῖς νῦν χρόνοις προτιμῶνται τῶν σωματικῶν, οὐδ' αὐτὰς ὅμως ἐντελῶς παρορῶντα. Ἄν ὁ ἀνταποκριτῆς οὗτος φρονῇ ὅτι ἡ πρώτη Ὀλυμπιάς, ἡ ἐπὶ Ἰσίδου, ἦν λαμπροτέρα τῆς ἐν ἔτει σωτηρίας 1859 ἐν Ἀθήναις τελεσθείσης, νομίζομεν ὅτι ἔχει οὐχὶ τὰς εὐκρινεστέρους περὶ ἀρχαιότητος ἰδέας. Ἄν δὲ τὸ πρῶτον ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὴν εὐρεσίαν καὶ περικαλλῆ τῶν Ὀλυμπίων αἰθούσαν, καὶ εἶδεν αὐτὴν ἐβρίθουσαν τοῖς προῖοις παντοίας ἐνεργείας τοῦ ἔθνους του, περιέχουσαν τὴν ἀπόδειξιν ὅτι τῆς ζωῆς ἡ ἰκμὰς ὄργα καὶ κυκλοφορεῖ ἐν τῷ ἀρ-

χαίω περικλεσὶ στελέχει, καθ' οὗ κατέπεσε τασάκις ὁ πελεκυς, καὶ οἱ μικροφυγοὶ καὶ οἱ δυσμενεῖς ἐκέρυττον ἔπραξαν. ἂν, λέγομεν, τότε δὲν ἠσθάνθη δακρύων πληρούμενος τοὺς ὀφθαλμούς του, κηρύττομεν ἐν πεποιθήσει ὅτι δὲν εἶναι Ἕλληνα ἀλλ' ἀλλογενῆ.

Καὶ εἰς μὲν τῆς ἐκθέσεως τὰ καθέκαστα θέλωμεν ἐπαγγεῖλαι ὅταν περὶ τῶν τῆς σπουδαίας ἐκθέσεως τῶν οἱ Ἑλλανοδίκαι, καὶ δυνήσῃμεν ἢ ἀναγγεῖλωμεν τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν καὶ τ' ἀπονεμηθέντα ἔραβεῖα. Ἡδὴ δὲ νομίζομεν τόσῳ εὐλογώτερον νὰ ἐνδιατρίψωμεν ἐπὶ μικρὸν εἰς τοὺς τῆν 15 Νοεμβρίου, τελευταίαν τῶν Ὀλυμπίων κυριακῆν, τελεσθέντος ἀγῶνα, καθ' ὅσον αἱ πλείστα τῶν ἐφημερίδων περιορίσθησαν ἀναγγεῖλαι μόνον ὅτι ἐτελέσθησαν, ἐκτός τινων αἰτίων προσηθῆκαν καὶ κατὰ κρισιν κατὰ τῆς ἐκλεχθείσης δι' αὐτοὺς θέσεως, εὐλόγαι δ' ἐφάνησαν ἀναγνωρίσασθαι καὶ ἐκτιμῆσθαι τὴν σημασίαν αὐτῶν. Τὴν σχέσιν μεταξὺ σώματος καὶ ψυχῆς ἀνεγνώρισαν πάντων τῶν αἰώνων οἱ σοφοὶ καὶ ἡ πείρα. «Οἷα, εἶπον, ἡ μορφή, τοιαύτη καὶ ἡ ψυχή,» καὶ ἠμολογοῦσιν ὅτι ἐν σώματι κενεναὶ δυσκόλως ἐμσωλεῖται φρὴν ὑγιῆς. Διὰ τοῦτο ἡ σωμασκήσια καὶ ἡ ἀθλητικὴ, ἥτις ἐθεοποιεῖτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, οὐδέποτε πρέπει νὰ θεωρῆται ἕως ἐπουσιώδους μέρους τῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς, καὶ τῶν ὄντι ἤρξατο ἀπὸ τινος ἐπιμελῶς καλλιεργουμένη καὶ παρὰ τοῖς νέοις ἐθνεσι. Διὸ καὶ ὑπὸ σοφοῦ πατριωτισμοῦ ἐνεπνέετο ὁ Κ. Ζάππας, ἀπαιτήσας ἕως ἐπίμετρον νὰ προστεθῶσιν εἰς τὰς Ὀλυμπιακὰς ἐκθέσεις πάντων τῶν προϊόντων τῆς ἐθνικῆς δεξιότητος καὶ δημοτικῆς ἐορταί, ἐν αἷς νὰ ἐπιδείκνυται ἡ σωματικὴ εὐρωστία καὶ ἐπιτηδειότης. Ὅ,τι δὲ καλίστα ἦτο διδακτικὸν καὶ προσοχῆς ἄξιον κατὰ τοὺς ἀγῶνας τούτους, ἦν ὁ ἀρχαῖος καὶ καθαρὸς ἐθνικὸς αὐτῶν χαρακτήρ. Πληρέστατα συμφωνοῦμεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τῶν λεγόντων ὅτι οἱ ἀγῶνες ἐπρεπε νὰ τελεσθῶσιν ἐν τῷ σταδίῳ, ἐν τῷ σεβαστῷ ἐκεῖνῳ χώρῳ, ὅστις δι' αὐτοὺς πρὸ αἰώνων κητεσκευάσθη, ὃν διασκεύασεν ὁ Λυκοῦργος, ὃν κατεκόσμησεν ὁ Ἡρώδης, καὶ ὅστις φαίνεται ἐτοιμὸς νέους θεατὰς νὰ δεχθῆ καὶ νέας χειροκροτήσεις ἢ ἀκούσῃ. Ἐν αὐτῷ οἱ ἀγῶνες θὰ διετήρουν μετὰ τῶν ἀρχαίων πολὺ περιβεστέραν τὴν ὁμοιότητα, ἐν αὐτῷ τὸ θέαμα θὰ ἦν πολὺ μεγαλοπρεπέστερον, οἱ θεαταὶ θὰ ἐβλεπον, καὶ θὰ ἔμενον ἀνενόητοι καὶ μὴ ἐνοχλοῦντες ἐν ᾧ ἐν τῷ πεδίῳ τῷ δι' αὐτοὺς προσδιορισθέντι, ὀπίσω τοῦ καταστήματος τῶν Ὀλυμπίων, καὶ ὅπου πρὸ δύο ἐβδομάδων εἶχε γίνεαι τὸ ἵπποδρόμιον, δὲν ἐβλεπον εἰμὴ οἱ πρῶτοι ἰστάμενοι, οἱ δὲ δεῦτεροι ὄθουν τοὺς πρῶτους, οἱ τρίτοι τοὺς δευτέρους, καὶ οὕτως ἐντὸς ὀλίγου ἢ διὰ τοὺς ἀγῶνας προσδιορισμένη θέσις καταλήφθη ὑπὸ τῶν θεατῶν, ὥστε οὐδεὶς πλέον ἐβλεπον, οὔτε ἀγῶνας ἦν σχεδὸν δυνατὸν νὰ γίνωσιν. Ἠξέυρομεν ὅτι ἢ ἐπὶ τῶν Ὀλυμπίων ἐπιτροπὴ ἐζήτησεν ἐπιμόνως νὰ τῇ δοθῆ τὸ στάδιον, ἀλλὰ τῇ τὸ ἠρηνήθησαν, καὶ μόνον ἀφ' οὗ ἐφάνη τὸ ἀποτέλεσμα, ἀπεφασίσθη ὅτι τοῦ λοιποῦ οἱ ἀγῶνες θέλουσι τελεῖσθαι ἐν τῷ σταδίῳ.

Ἄλλ' ἐν τούτοις ἡ ἐπιτροπὴ, ἀναγκασθεῖσα νὰ περιορισθῆ εἰς τὴν πεδιάδα, ἐχάραξεν ἐπ' αὐτῆς διὰ διπλῆς σειρᾶς πασσάλων καὶ σχοινίων στάδιον ἔχον ἀκριβῶς τὰς διαστάσεις τῶν ἀρχαίων σταδίων, ἧτοι 600 πασσάλων Ἑλληνικῶν μῆκος. Ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ ἡ νύσσα, ἢ τὸ τοίχιον τὸ διακροῦν αὐτὸ κατὰ μῆκος καὶ κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἄξωνος, παρίστατο ὑπὸ θάμνων κατὰ σειρὰν πεφυτευμένων, καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν, τὸ μέσον καὶ τὸ πέρασ αὐτῆς ἴσταντο τρεῖς τετράγωνοι κίονες, οἱ κυβικοὶ λεγόμενοι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, καὶ ἐξ αὐτῶν ὁ μὲν πρῶτος ἔφερε κατὰ μέτωπον τὴν ἐπιγραφὴν ΑΦΕΙΗΡΙΑ, ἐκατέρωθεν δὲ τὴν λέξιν ΑΡΙΣΤΕΥΕ, ὁ δὲ δεῦτερος ἐκατέρωθεν τὴν λέξιν ΣΠΕΥΔΕ, καὶ ὁ τρίτος κατὰ μέτωπον μὲν τὴν λέξιν ΤΕΡΜΑ, ἐκατέρωθεν δὲ τὴν ἐπιγραφὴν ΚΑΜΩΝ. Παρὰ δὲ τὸ μέσον τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς τοῦ σταδίου, καὶ τῆς ὀπισθικῆς ἐξέδρας ἀπέναντι, διὰ πάλων καὶ διὰ σχοινίων ἐπίσης ἐχάραχθη τόπος εὐρύς πρὸς τέλος τῶν λοιπῶν πλὴν τοῦ δρόμου ἀγωνισμάτων.

Ἄμα δ' ἐν μέσῳ συρροῆς τοῦ ἡμίσεως τοῦλάχιστον πληθυσμοῦ τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς, κατέλαβον αἱ ΑΑ. ΜΜ. τὰς θέσεις αὐτῶν ἐν τῇ καμψῷ παρεσκευασμένη ἐξέδρα, ἐπαιάνισεν ἡ μουσικὴ, καὶ μετ' ἤχον σαλπίγγων, κήρυξ λυγίφθογγος, ὑψῶν ἀρχαῖκόν κηρύκειον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του, ἀνεβόησε μεγαλοφώνως «Ἀρχονται οἱ ἀγῶνες τῆς πρώτης Ὀλυμπιάδος.» Νέον σάλπισμα καὶ νέον κήρυγμα ἀνήγγειλον ὅτι ἀρχεται ὁ ἀγὼν τοῦ δρόμου, καὶ οἱ σταδιοδρόμοι, ἀνά πέντε ὁμοῦ, ὡς τὸ παλαι, διεγωνίσθησαν εἰς τρεῖς στίχους, καὶ μετὰ τοῦτο οἱ τρεῖς νικηταὶ πρὸς ἀλλήλους, ὃν ὁ νικητὴς, ἀναγορευθεὶς ἐν ἤχῳ σαλπίγγων ὑπὸ τοῦ κήρυκος, ἐλθὼν ἐδέξατο ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν τὸ ἄθλον αὐτοῦ μετὰ στεφάνου ἐλαίας. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον σάλπιγγες καὶ ἡ τοῦ κήρυκος φωνὴ ἀνήγγειλον τὴν ἐναρξιν καὶ τὸ πέρασ ἐκάστου ἀγῶνος, καὶ ἕκαστον νικητὴν, ὅστις ὀνομάζετο μετὰ τοῦ πατρωνυμικοῦ καὶ τοῦ τῆς πατρίδος αὐτοῦ ὀνόματος. Τὸν δρόμον διεδέχθη ὁ δίσκος, τοῦτον δὲ τὸ ἀκόντιον εἰς μῆκος, καὶ τὸ κατ' εὐθυβολίαν. Ὁ διάυλος, ἢ διπλῆ σταδιοδρομία, καὶ ὁ δόλιχος, καθ' ὃν οἱ ἀθληταὶ διέτρεξαν ἐπτάκις τὸ στάδιον, τὴν τε ταχύτητα καὶ τὴν κρητερίαν, τὰ δύο ταῦτα προτερήματα τοῦ ἐντελοῦς δρομέως ἐπιδείξαντες, εἶποντο μετὰ τὸ ἀκόντιον. Μετὰ δὲ ταῦτα, εἰ καὶ καταπάτησε τὸ πλῆθος σχεδὸν ἅπαν τὸ εἰς τοὺς ἀγῶνας προσδιορισμένον χωρίον, διεδέχθη τὸν δόλιχον τὸ ἄλμα ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα, καθ' ὃ ὁ πρῶτος νικήσας ἐπήδησε τάφρον 48 πόδ. πλάτος ἔχουσαν, ὁ δὲ δεῦτερος ὀλίγιστον ἤλαττώθη τοῦ πρώτου. Ἐπειτα δ' ἐπήδησαν τὸν κωμικὸν ἀσκωλιασμόν, ὃν ὀλίγιστοι μόνον εἶδον, διότι οἱ εἰσβαλόντες θεαταὶ εἰς ἐλάχιστον συνέστειλον τὸν κύκλον. Ἀφορᾷ δὲ τὸ δημῶδες τοῦτο ἀγώνισμα τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἐπίδειξιν ἀσφαλείας εἰς τοὺς πόδας καὶ ἰσορροπίας τοῦ σώ-

ματος, καὶ συνίσταται εἰς τὸ νὰ πηδᾷ τις εἰς ἀσκὸν πλήρη οἴνου ἢ ἐλαίου, καλῶς ἠλειμμένον ἐξωθεν. Ὅστις κατορθώσῃ νὰ μείνῃ ὄρθιος ἐπὶ τοῦ ἀσκῷ, λαμβάνει τούτον ὡς ἄθλον. Δύο ἦσαν οἱ προτεθέντες ἀσκοί, καὶ δύο οἱ εὐτυχεῖς νικηταὶ οἱ ἀπκαγόντες αὐτούς, ἀφ' οὗ τινὲς κατεκυλίσθησαν ἐκ τῶν ὀλισθηρῶν τούτων βάσεων, εἰς καγχασμούς κινῶντες τὸν περιεστῶτα ἄθλον. Τὸ δὲ τελευταῖον ἀγώνισμα ἦν ἡ φοινικοθασία, ἢ ἡ ἀναρρίγχις εἰς ἰστὸν τοσοῦτον ἠλειμμένον, ὥστε μόλις ὁ τριακοστὸς ἀποπειραθεὶς κατώρθωσε ν' ἀναβῆ ἕως τῆς κορυφῆς, καὶ νὰ λάβῃ τὸ πρῶτον εἰς αὐτὸν προσδεδεμένον ἄθλον, ἀργυροῦν ὠραλόγιον μετὰ τῆς ἀλύσου αὐτοῦ, οἱ δὲ μετ' αὐτὸν ἐπόμενοι ἔλαβον τὰ λοιπὰ περὶ τὴν κορυφὴν ἐκ στεφάνης ἐξηρημένα ἄθλα. Ἀφ' οὗ δ' ὁ κήρυξ ἀνήγγειλε μεγαλοφώνως καὶ τούτου τοῦ ἀγῶνος τὸ τέλος, προσέειπε μετὰ ταῦτα· « Ἐλήξεν ἡ πρώτη Ὀλυμπιάς! Λύσις Δεῶ! » Καὶ οὕτω δύοντος ἤδη τοῦ ἡλίου τῆς ὠραίας ταύτης ἡμέρας, ἔληξεν ἡ πρώτη αὕτη πανελληνίας πανήγυρις, καὶ τὸ πλῆθος ἀπῆλθε οὐ μόνον θεάματος γευσάμενον διασκεδαστικωτάτου, ἀλλὰ καὶ ἐνόησαν τινα λαβὸν τῶν ἀρχαίων ἐκεῖνων ἀγῶνων, οἵτινες τοσαύτην φιλοτιμίαν ἐνέπνεον εἰς τοὺς προγόνους ἡμῶν. Περίεργος μᾶς ἐφάνη ἡ φιλοπροσωπία ἐγγωρίου τινὸς ἐρημερίδος ὑπὲρ τοῦ δρόμου καὶ ὑπὲρ τῆς φοινικοθασίας, ἐναντίον δὲ τῶν λοιπῶν ὄλων ἀγωνισμάτων, διότι, λέγει, δὲν πρέπει ν' ἀκολουθῶμεν δουλικῶς ὅλα τὰ τῶν ἀρχαίων, ἀλλ' ἀποβλέπωντες εἰς τὸ τοῦ ἔθνους καὶ τὸ τῶν καιρῶν πνεῦμα, ἔπρεπε ἀντὶ τοῦ δίσκου καὶ ἀντὶ τοῦ ἄλματος, ν' ἀντικαταστήθῃ ὁ πυροβολισμὸς καὶ ἡ λεμβοδρομία. Παραδόξως ὅμως λησμονεῖ ὅτι ἂν ὑπάρχουσιν ἀγωνίσματα ἐθνικὰ, ἀγωνίσματα διαμείναντα ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ὀμήρου μέχρι τῆς σήμερον, ἀναπόφευκτα εἰς πᾶσαν ἐορτὴν καὶ εὐωχίαν τοῦ ὄλμου, εἰσὶ ταῦτα τὸ ἄλμα, τὸ πηδήμα εἰς τὰς τρεῖς, καὶ ὁ δίσκος, τὸ λιθάρι, περιαδόμενον καὶ ἐν τοῖς δημοτικοῖς ἄσμασιν, ὅπου ὁ χάρος διαγωνίζεται εἰς αὐτὸ πρὸς τοὺς λεβέντας. Λησμονεῖ προσέτι ὅτι ἂν, κατὰ τὴν πρότασίν τῆς τὸ ἀκόντιον, τὸ γνωστότατον καθ' ἅπασαν τὴν ἀνατολὴν *Τζιρίτ*, ἀντικαθίστατο διὰ πυροβολισμῶν, ἐκ τοῦ περιεστῶτος πυκνοῦ πλήθους πολλοὶ θὰ ἐπιπτον θύματα τῆς παραχωρήσεως ταύτης εἰς τὸ νεώτερον πνεῦμα, καὶ τέλος ὅτι ἡ λεμβοδρομία, ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ ἦν καὶ αὕτη οὐχὶ νεωτερισμὸς, ὡς φαίνεται ὑπολαμβάνουσα, ἀλλὰ καθαρὰ ἀπομίμησις τῶν ἀρχαίων, διότι κατὰ τὰ Παναθηναῖα πλαστὴ ναυμαχία ἐγένετο περὶ τὸ Σούνιον, ἐκτὸς τούτου, ἵνα περιληφθῇ καὶ αὕτη εἰς τῆς ἡμέρας ταύτης τοὺς ἀγῶνας, καὶ ἵν' ἀντικαταστήσῃ τὸν δίσκον ἢ τὸ ἄλμα, θὰ ἦτον ἀνάγκη νὰ πλημμυρήσῃ ὁ Κηφιστὸς τὸ ἀττικὸν πεδῖον, ὅπερ ἔχει τὰς δυσκολίας του. Διὰ τοῦτο φρονοῦμεν ὅτι τὰ γενόμενα ἦσαν προκριώτερα ὡς ἐγένοντο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

—000—

Τὰ ἅπαντα Γεωργίου Χ. Ζαλοκώστα Ἀθῆναι 1859.

« Ἄν καὶ δὲν εἶναι σήμερον καιρὸς νὰ ρίπτωμεν ἄνθη ἐπὶ τοῦ τάφου τῶν μνητῶν τῶν μουσῶν, ἂν καὶ ἡ πρὸς τὰ γράμματα καὶ τοὺς καλλιεργούντας αὐτὰ ἀγάπη παραχωρεῖ σήμερον, ἐν τε τῷ νῆρ καὶ τῇ καρδίᾳ τῶν λαῶν, τὰ πρωτεῖα εἰς ἄλλα αἰσθήματα ἰσχυρότερα καὶ ἱερώτερα, ταλμῶ ὅμως νὰ ἐλπίσω ὅτι οἱ ἀναγνώσται τοῦ φύλλου τούτου δὲν θέλουσιν ἀρνηθῆ τὴν συμπάθειαν αὐτῶν εἰς στρατιώτην ποιητὴν ἀποβιώσαντα μὲν πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς αὐτονομίας Ἑλλάδος, γεννηθέντα δὲ ἐν Ἠπειρῷ, ὅπου κυματίζει εἰσέτι ἡ τῆς ἡμισελήνου σημαία. Ὁ ποιητὴς οὗτος ὑπῆρξεν εἰς τῶν προμάχων τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος, ὅστις ἐπερατώθη διὰ τῆς ἐλευθερώσεως ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ 600,000 Ἑλλήνων μόνον. Στρατολογήθη εἰς τὴν στρατῶ τῆς Α. Μ. Ὄθωνος τοῦ Α', ὁ υἱὸς τῆς Ἠπειροῦ καθιέρωσε τὰς ὀλίγας ὥρας τῆς ἀναπαύσεως αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ πολυμύχθου τῶν ὄπλων ἐπαγγέλματος εἰς τὴν λατρείαν τῶν μουσῶν, ἄδων τὰς θλίψεις τῆς πατρίδος του, τὰς ἀβεβαιοὺς τοῦ μέλλοντος ἐλπίδας καὶ τὰ ἐνδοξα ἔργα τῶν συμπολιτῶν του. Ἰμνησε τὸ Χάνι τῆς Γαβριάς, ὑπερασπιστὴν ὑπὸ εὐαρίθμων Ἑλλήνων στρατηγούμενων ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεῶς, κατὰ 40,000 Τούρκων τραπέντων μετὰ τὸν φόνον 500 ἐξ αὐτῶν. Ὅτε δὲ μετὰ ταῦτα ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις δι' ἀπανθρώπου νόμου ἐψήφισε τὸν ἀποκλεισμὸν τῶν ἑτεροχθόνων ἀπὸ τῶν τοῦ πολίτου Ἑλλήνος δικαιωμάτων, ἡ τύχη τοῦ Ζαλοκώστα πλησθεῖσα χολῆς, ἐξέχυσε αὐτὴν εἰς ἐν τῶν ποιημάτων του, ὅπου οἱ κατὰ τὸν ὑπὲρ αὐτονομίας ἀγῶνα πεσόντες καὶ ἐν τῇ ἐλευθερᾷ Ἑλλάδι ταφέντες ἐτερόχθονες παρίστανται ὡς ἐκ τῶν ἰδίων τάφων ἐγειρόμενοι, καὶ ἐγκαταλείποντες τὴν γῆν ἧτις ἀρνεῖται νὰ ἀναγνωρίσῃ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ υἱοὺς αὐτῶν ὡς ἰδιὰ τῆς τέκνα. Ἡ ἐπικήδειος συνοδία ἀναχωρεῖ ἄδουσα ὕμνον ἀποδημίας, πλήρη ὄνειδισμῶν καὶ ἀγερῶχος περιφρονήσεως.

Τὸ ὕφος τοῦ Ζαλοκώστα εἶναι σύντονον πάντοτε καὶ σοβαρὸν ἢ δὲ γλῶσσα καθαρὰ· ἀλλ' ἡ στιχοουργία στερεῖται πολλάκις ἀρμονίας. Οἱ εἰκόνες του ἀρύενται ἐκ τῆς ὑψηλῆς ἐκείνης καὶ ἀγρίας φύσεως, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας ἐγεννήθη καὶ διῆλθε τὰ πρῶτα αὐτοῦ νεανικὰ ἔτη. . . . Βεβαίως εἰς τὸ τέκνον τῶν κορυφῶν τοῦ Πίνδου καὶ τῶν Λωδοναίων δαπῶν ἡ ποιητικὴ μουσα δὲν ἐδύνατο νὰ ἐμφανισθῇ ῥοδαστεφῆς καὶ τὸ μειδιάμα τῆς ἠδυπαθείας ἔχουσα εἰς τὰ χεῖλη.

Ὁ Ζαλοκώστας ἐψάλε καὶ τὴν πτώσιν τοῦ Μεσολογγίου, καὶ τὸ ἄσμα τοῦτο ἐβραβεύθη κατὰ τὸν διαγωνισμὸν τῆς 25 Μαρτίου, καθ' ἣν ἡ Ἑλλὰς, τῶν ἀρχαίων αὐτῆς ἐθίμων ἀναμιμνησκομένη, πανηγυρίζει δι' ἐορτῆς ποιητικῆς τὴν ἐπέτειον τῆς